

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

SERIES 2: 51 - JUDAISM AND THE OCCULT

PART 1 - ASTROLOGY

OU ISRAEL CENTER - WINTER 2022/23

A] ASTRONOMY AND THE COSMOS - TORAH PERSPECTIVES

1. (טז) וַיַּעַשׂ אֱלֹקִים אֶת-שְׁנֵי הַמַּאֲרֹת הַגְּדֹלִים אֶת-הַמַּאֲוֹר הַגָּדֹל לְמַמְשָׁלֹת הַיּוֹם וְאֶת-הַמַּאֲוֹר הַקָּטָן לְמַמְשָׁלֹת הַלַּיְלָה וְאֶת הַכּוֹכָבִים. (יז) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹקִים בְּרִקְיעַ שְׁמַיִם לְהָאִיר עַל-הָאָרֶץ. (יח) וְלַמַּשָּׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וְלְהַבְדִּיל בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיֵּרָא אֲלֵהֶם כִּי-טוֹב.

בראשית א:טז-יז

The account of creation of the stars and planets specifies that they are intended have 'memshala' - rulership over what is below them.

2. מוֹנֵה מִסְפָּר לְכּוֹכָבִים לְכֹלָם שְׁמוֹת וְקָרָא.

תהלים קמז:ד

Every star has its own 'name' and 'number'.

3. .... כִּי כָל הַכּוֹכָבִים יֵשׁ לָהֶם כַּח וּמַמְשָׁלָה עַל יְאֹרֵי מַטֵּה, כָּל אֶחָד עַל מִין יָדוּעַ שֶׁנֶּחֱן צוֹ הַכַּח לַעֲשׂוֹת מַלְאכָתוֹ. כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (ב"י י, ו) 'אִין לָךְ כָּל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב מִלְמַטָּה שֶׁאִין לוֹ מַזַּל מִלְמַעְלָה מִכָּה אֹתוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ - גְּדֹל!'.

רד"ק תהלים קמז:ד

The Redak explains that the naming and numbering of the stars relates to their individual role as influencing the world below them. He connects this with the concept of mazal which rules over the each species¹ and enables it to function.

4. (ד) מוֹנֵה מִסְפָּר לְכּוֹכָבִים. הַנֶּה הַסְכִּימוּ חֲכָמֵי הַתְּכוּנָה כּוֹלֵם כִּי מִסְפָּר הַכּוֹכָבִים הֵם אַלֶּף וּל"ח .... וּפִירֵשׁ הַחֶכֶם הַנְּשִׂיא רַבִּי אֲזַרְהָס בֶּן רַבִּי חֵיִיא כִּי הַכּוֹכָבִים הַגְּדוֹלִים הַמְּאִירִים עַל הָאָרֶץ יֵשׁ לָהֶם מִסְפָּר כְּדַרְבֵּי חֲכָמֵי הַתְּכוּנָה. וְהַכּוֹכָבִים הַקְּטָנִים שֶׁאִינֶם מְאִירִים עַל הָאָרֶץ רַבִּים, וְאִין יְכוּלִים צִי אֶדָם לְרֹאֲתָם, כָּל שֶׁכֵּן לַמְּנוּחָם וּלְדַעַת מִסְפָּרָם. וְאוֹתָם שֶׁאִינֶם מְאִירִים עַל הָאָרֶץ נִצְרָאוּ לְמַשׁוּל עַל הָאָרֶץ וְלֹא לְהָאִיר, כִּמוֹ שֶׁאָמַר (בְּרַשִׁית ח:יח) וְלַמַּשׁוּל צִיּוֹם וְצִלְלָה. גַּם מִן הַכּוֹכָבִים הַנִּרְאִים יֵשׁ כּוֹכָב שֶׁיִּרְאֶה שֶׁהוּא אֶחָד וְהֵם רַבִּים, וּמִפְּנֵי הַגּוֹזַב הַגְּדוֹל אֲשֶׁר צִינִינוּ וְצִינּוּ יִדְמָה וְיִרְאָה שֶׁהוּא אֶחָד. אֲזַל כָּל הַכּוֹכָבִים הַנִּצְרָאִים אִין יְכוּלֵת צִאֲדָם לְדַעַת מִסְפָּרָם. אֲזַל הַקְּדוֹשׁ צְרוּךְ הוּא הַיּוֹדֵעַ כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, יוֹדֵעַ מִסְפָּרָם, כִּי הוּא צִרָאָם.

רד"ק תהלים קמז:ד

The Redak lived in Provence in the 12/13th centuries - 400 years before the invention of the telescope. He suggest that around 1000 stars are visible with the human eye,² but that many of these individual stars are actual clusters of multiple stars such that the actual number of stars is immense and unknowable to the human mind.³

5. עֵשֶׂה עֵשׂ כְּסִיל וְכִימָה וְחֲדָרֵי תַמָּוֹן.

איוב ט:ט

The book of Iyov references a number of constellations - the Bear, Orion, the Pleiades and those of the southern skies.

1. It is unclear if this midrash is indicating that every individual blade of grass has its own mazal - ie hashgacha pratit, or each species has a more general mazal - ie hashgacha klalit. We will address this issue be'H in future shiurim.
2. Current estimates place this at between 2600 and 4500, depending on location and local conditions.
3. Scientists estimate that there are at least 100,000,000,000 stars in our galaxy - the Milky Way - alone. The estimate of stars in the entire universe is 200,000,000,000,000,000,000,000,000 - a number equivalent to about 10 times the number of cups of water in all the oceans of Earth!

Lunar Orbiter 4 image of the Moon craters Abenezra (upper left) and Azophi (lower right)

6. (ט) עש - הם שצעה כוכבים.
 כסיל וכימה - שני כוכבים גדולים האחד צפאת שמאל מגלגל הנוטה והשני צפאת נגז ועש צפאת לפון הגלגל הגדול.
 וחדרי תימן - הם הכוכבים שהם צפאת נגז הגלגל הגדול וצעזור היות היישו צפאת שמאל ולא יראו אותם הכוכבים על כן קראם חדרי כאלו הם במקום נחצה.

אבן עזרא איוב ט:ט

Ibn Ezra, who was an accomplished astronomer gives very specific descriptions of these star formations.

7. הַתְּקִשֶׁר מֵעַדְנוֹת כִּימָה אֶזְמוֹשְׁכוֹת כָּסִיל תִּפְתָּח:

איוב לח:לא

Here the passuk is asking we can bind together the Pleiades or untie Orion's belt.

8. (לא) מעדנות כימה - קישור כימה שלא תלא כל קורותיו ויחריב את העולם צלינה.
 או מושכות כסיל תפתח - להוליך חמה להפיג לינתה של כימה.

רש"י איוב לח:לא

Rashi understands that the Pleiades projects cold⁴ into the world and Orion projects heat!

A1] THE COSMOS ACCORDING TO THE RAMBAM

9. You should know, however, my masters that there is an authentic wisdom concerning the celestial bodies which consists in knowing the form of the spheres, their number, measurement, the course of their movement, the different velocities of their motions, their deflection toward north or south; their revolution eastward and another sphere westward, the orbit of every star and the courses they traverse. These notions and others are contained in large volumes composed by Greek, Persian and Indian scholars and constitute a praiseworthy discipline. By virtue of knowledge derived from this study we can determine the eclipse of the planets, the time of its occurrence in different places, the reason why the moon appears first as a bow gradually increasing until it reaches its full size and then reverts to its original size, as well as the time of its appearance and disappearance. This science further explains to us why one day is longer than another; why two stars appear to rise together but set separately; the reason why the duration of the day time in one place lasts thirteen hours and in another fifteen, sixteen or twenty; or why both day and night are forever equal in one place while in another the day lasts a month, two, three or six months so that the year is equally divided between six daylight months or six sunless months. There are many other related matters we can learn from this wisdom which is without any doubt authentic. This is the science of mathematical astronomy, which our sages confirmed to be the true wisdom in the sight of the people. But the theories of the astrologists are devoid of any value.

Rambam's Letter to the Chachamim of Marseilles⁵

10. כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו נחלק לשלשה חלקים. מהן ברואים שהן מחוברים מגולם וצורה והם הווים ונפסדים תמיד - כמו גופות האדם והבהמה והצמחים והמתכות. ומהן ברואים שהן מחוברים מגולם וצורה אבל אינן משתנות מגוף לגוף ומצורה לצורה כמו הראשונים אלא צורתן קבועה לעולם בגולמם ואינן משתנות כמו אלן - והם הגלגלים והכוכבים שבהן. ואין גולמם כשאר גולמים ולא צורתם כשאר צורות. ומהן ברואים צורה בלא גולם כלל והם המלאכים, שהמלאכים אינם גוף וגויה אלא צורות נפרדות זו מזו.

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ב הלכה ג

The Rambam follows the Aristotelian model of the cosmos, whereby the created universe comprises three different types of form/matter - (i) earthly matter from which all physical existence on the planet is made (which divides into four - earth, water, fire and air); (ii) ethereal matter (the fifth essence or quintessence) from which the heavenly crystalline spheres are made. This is fundamentally different to the earthly matter; (iii) the spiritual form of the melachim (which have form, but no matter at all).

4. Pleiades rises with the sun in the winter months and was traditionally seen as a harbinger of cold weather.

5. Translation from Leon D. Stitskin, Tradition, 13.1 - Summer 1972

11. הגלגלים הם הנקראים 'שמים' .... גלגל הקרוב ממנו הוא גלגל הירח ....

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ג הלכה א

The moon is the first of these heavenly spheres and, for the Rambam, is clearly categorized as part of 'shamayim'.

12. כל הכוכבים והגלגלים כולן בעלי נפש ודעה והשכל הם, והם חיים ועומדים ומכירין את מי שאמר והיה העולם, כל אחד ואחד לפי גדלו ולפי מעלתו, משבחים ומפארים ליוצרים כמו המלאכים. וכשם שמכירין הקדוש ברוך הוא כך מכירין את עצמן ומכירין את המלאכים שלמעלה מהן. ודעת הכוכבים והגלגלים מעוטה מדעת המלאכים וגדולה מדעת בני אדם.

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ג הלכה ט

Perhaps surprisingly, the Rambam understands that the heavenly bodies, including the moon, are spiritual entities too, with mental understanding. They are self-aware and are also aware of, and connected with, God and the angelic beings. Their knowledge is however lesser than that of the melachim.

A2] THE COSMOS ACCORDING TO THE RAMBAN

13. ואגב למדנו מדברי רמב"ן אלו, וביחוד ממה שהסיק בהמשך דבריו בפסוק ח', שכל הנמצא בבריאה בכל כדור העולם, כולל השמש והירח וכל צבא השמים, אינם נקראים בשם "שמים". כי שמים הוא רק דברים שאינם בעלי גוף כגון המלאכים וחיות המרכבה. אבל כל דבר שהוא בעל גוף נכלל בשם "הארץ" שהוזכר בפסוק א'. וביאר הרמב"ן לפי זה את הפסוק בתהלים מזמור קמ"ח וז"ל: ומאמר זה יתפשט לכדורי הגלגלים שבהם תחתונים ועליונים נקראים 'שמי השמים' כדכתיב הַלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כְּלִי-כֹכָבֵי אֹרֶךְ הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַנְּחִמִים אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם.

אבל השמים הנזכרים בראשון ששם כסאו של הקדוש ברוך הוא דכתיב (ישעיהו ס"א) הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי הֵם הַנְּזָכָרִים בתחלת זה המזמור: הַלְלוּ לַיהוָה הַלְלוּ אֶת-ה' מִן-הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַמְרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָּל-מַלְאָכָיו עַבְדָּיו. ומבואר מדבריו שכל הנבראים בעולם, ואפילו הנקראים בשם 'שמי השמים', כולם שייכים לבריאת הארץ. כי במעשה בראשית לא הוזכר שום דבר ממעשה "שמים" ממש ...

אמת ליעקב בראשית פרק א פסוק א

The position of the Ramban (brought here by R. Ya'akov Kamenetsky in the Emet Ya'akov) is quite different. For him, the concept of 'Shamayim' relates ONLY to the purely spiritual realm. The planets, star and outer space are part of the physical universe, which are included in 'aretz'.

14. ודברי רמב"ן אלה הם שעמדו לי בשעה שראינו איך שבני אדם יורדים מעל המטוס ע"י סולם על גלגל הלבנה. וחשבתי בלבי מה יענה כעת הרמב"ם ז"ל שכתב שהלבנה היא בעלת צורה רוחנית! והרהרתי בלבי שכעת נצחה הקבלה את הפילוסופיה, ונחמתי את עצמי בדברי רמב"ן אלו. אבל כפי שאנחנו מתייחסים לדברי הראשונים שסוברים אנו בגדר של אלו ואלו דברי אלקים חיים, א"כ אף על פי שבמקום זה אין הלכה כמותו אבל שיהיו דבריו דברי טעות לא יכולתי להשלים. ואם טעה הרמב"ם בהלכות יסודי התורה מדוע לא יטעה בהלכות שבת וכדומה!

והנראה בזה, דהנה לכאורה יש לתמוה על כל העניינים שכתב הרמב"ם בארבעת הפרקים הראשונים של הלכות יסודי התורה. הא כתב הרמב"ם בסוף הלכות אלו (ד"ג) וז"ל: ועניני ארבעה פרקים אלו הם שחכמים הראשונים קוראין אותו פרדס וכו', ובחגיגה (א"א) איתא: אין דורשין במעשה בראשית כו' ולא במרכבה ביחיד א"כ היה חכם ומבין בדעתו וכו'. וא"כ בודאי לא נכתבו עניינים אלו אלא נמסרו בעל פה מפה לאוזן. וא"כ איך כתב הרמב"ם בחיבורו ופירסם לכל? ובפרט שהרמב"ם עצמו (ד"ד) הביא הדין הזה שאין דורשין בדברים האלו ברבים וכו'. וא"כ מדוע כתב בספרו?

ובעל כרחנו אנו צריכין לומר שמה שמסר לנו הרמב"ם בפרקים אלו אין זה לא מעשה מרכבה ולא מעשה בראשית. אלא כתב כל הד' פרקים אלה מדעתו הרחבה מתוך ידיעות בחכמות חיצוניות. כלומר שלא מחכמת התורה, אלא הרי זה פילוסופיה בעלמא. ונאמר שכבר השיג עליו הגר"א ביו"ד סי' קע"ט סקי"ג שהפילוסופיה היתה ברוב לקחה ועיי"ש. והרמב"ם כתב פרקים אלו רק בתור הקדמה לספר יד החזקה, ועיקר הספר מתחיל מפרק ה': כל בית ישראל מצווין על קידוש השם וכו'. ואין לדמות טעויות בהלכות אלו לטעויות בהלכות שבת וכדומה, ודו"ק..

אמת ליעקב בראשית פרק א פסוק א

R. Ya'akov Kamenetsky experienced mixed feelings⁶ at the moon-landing⁷ in 1969. Not only did it seemed to vindicate the position of the Ramban - clearly the moon is a physical body - but it also seemed to undermine the credibility of the Rambam generally⁸. How could we have been so wrong about this⁹?

6. For analysis of the reactions of R. Soloveitchik, Rav Kamenetsky and others to the moon-landings, see <https://www.torahmusings.com/2004/12/rabbis-and-traveling-to-moon/>
7. See https://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/710353/Rabbi_Nathan_Kamenetsky/Of_Bans,_Earthquakes_and_Tsunamis at minute 15:08 where R' Ya'akov's son, R. Natan Kamenetsky gives an account of how his father watched the moon-landings on a neighbor's TV. References to the TV are not found in the current edition of Emet Ya'akov! R. Natan Kamenetsky is dealing with the reaction in 2005 to R. Natan Slifkin's sefarim.
8. Some people also raised concerns as to how we can still say the line in kiddush levana that we cannot touch the moon, although, for almost all human beings, this will remain the case for the foreseeable future. R. Shlomo Goren, then IDF Chief Chaplain, issued instructions immediately after the Moon landing that the wording of *kiddush levana* should be changed. The old blessing was worded: *As I dance before you and cannot touch you, so my enemies will not be able to touch me.* The changed wording reads: *As I dance against you and do not touch you, so others, if they dance against me to harm me, they will not touch me.* R. Goren's version is actually found in Masechet Sofrim chapter 20 section 2.
9. For a very interesting exchange on this see <https://www.torahmusings.com/2010/09/rabbis-and-the-moon/>, including the comments posted below the article. See also <http://kabbalahmadda.blogspot.com/2009/02/did-rambam-fake-moon-landing.html?m=1>

Rav Kamenetsky concludes that the first 4 chapters of Mishne Torah are not really halacha¹⁰, but philosophy and natural philosophy, which the Rambam did not take from Chazal. If the Rambam was mistaken in these areas, this has no bearing on his status as a posek in 'real' areas of halacha.

B] ASTROLOGY & MAZAL

B1] ASTROLOGY & THE OCCULT IN TANACH

- Astrology was central to the worldview of much of the ancient world¹¹ and there are a number of references in Tanach to astrological practices.

15. תַּמִּים תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ (רש"י - הַתְּהַלֵּךְ עִמוּ בְּתַמִּימוּת וְתַלְפָּה לוֹ וְלֹא תַחְקֹר אַחֵר הַעֲתִידוֹת, אֲלֵא כָל מַה שִׁיבָא עֲלֶיךָ קִבַּל בְּתַמִּימוּת וְזֹאת תְּהִיב עִמוּ וְלַחֲלוֹק)

דברים יח:יג ורש"י שם

The Torah includes a positive mitzvah to be 'tamim' - straightforward and simple - with God. Rashi defines this mitzvah as relying on God to bring whatever He thinks fit and not to try and second-guess the future

16. לֹא תֵאָכְלוּ עַל הַדָּם לֹא תִנְחָשׁוּ (רש"י - כְּגוֹן אִלוּ הַמְנַחֲשִׁין בְּחֹלְדָה וּבְעוֹפּוֹת, פֶּתוּ נִפְלֵה מִפִּי, לְכִי הַפְּסִיקוּ דְרָךְ) וְלֹא תִעֲוֹנוּ (רש"י - לְשׁוֹן עוֹנוֹת וְשׁוֹנוֹת, שְׁאוּמֵר יוֹם פְּלוּנִי יִפֶּה לְהַתְחִיל מִלְּאֲכָה, שְׂעָה פְּלוּנִי קֶשֶׁה לְלַאֲחַת).

ויקרא יט:כו ורש"י שם

The Torah in Vayikra prohibits (i) 'nichush' - superstition; and (ii) 'me'onen' - perhaps involvement in astrology? - literally 'auspicious times'.

17. (ט) כִּי אֲתָהּ בָּא אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לֹא-תִלְמַד לַעֲשׂוֹת פְּתוּעֵבֹת הַגּוֹיִם הָהֵם: (י) לֹא-יִמָּצֵא בְּךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ-וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ (רש"י - .... עוֹשֵׂה מִדּוֹרוֹת אֵשׁ מִכָּאן וּמִכָּאן וּמַעֲבִירוֹ בֵּין שְׂתֵיכֶם) קִסָּם קִסָּמִים (רש"י - חִיבּוֹ קוֹסֵם, הַאֲוֹחַ אֶת מַקְלוֹ וְאוֹמֵר אֵם אֵלךְ אֵם לֹא אֵלךְ) מְעוֹנָן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף: (יא) וְחָבֵר חָבֵר (רש"י - שְׂמֵרָף נַחֲשִׁים אוֹ עַקְרָבִים אוֹ שֶׁחַר חַיּוֹת לְמִקּוֹם אֶחָד) וְשָׂאֵל אוֹב (רש"י - זֶה מַכְשָׁפּוֹת שֶׁשֵׂמוֹ פִּיתוּס וּמִדְבַר מִשְׁחִיו וּמַעֲלֵה אֶת הַמַּת צְבִית הַשְּׁחִי שֶׁלוֹ) וְיָדְעֵנִי (רש"י - מַכְנִים עַלֵּם חַיִּים שֶׁשֵׂמָה יָדוּעַ לַחֹךְ פִּי וּמִדְבַר הַעֲלָם עַל יָדֵי מַכְשָׁפּוֹת) וְדָרַשׁ אֶל-הַמֹּתִים (רש"י - כְּגוֹן הַמַּעֲלָהם צִזְכוּרוֹ וְהַנְּשָׂאֵל בְּגִלְגּוֹלָתוֹ): (יב) כִּי-תוֹעֲבֵת ה' פְּלִעֵשָׂה אֱלֹהִים וּבְגִלְגַּל הַתּוֹעֲבֹת הָאֵלֶּה ה' אֱלֹקֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפְּנֵיךָ: (יג) תַּמִּים תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ: ס
(יד) כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲתָהּ יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל-מַעֲנֵנִים וְאֶל-קִסָּמִים יִשְׁמְעוּ וְאֲתָהּ לֹא כֹן נָתַן לָךְ ה' אֱלֹקֶיךָ: (טו) נְבִיא מִקֶּרֶב דָּבַר מֵאֲחֵיךָ כְּמִנִּי יָקִים לָךְ ה' אֱלֹקֶיךָ אֲלֵינוּ תִשְׁמְעוּ: (טז) כָּל-אֲשֶׁר-שָׂאֵלְתָּ מֵעַם ה' אֱלֹהֶיךָ בְּחֹבֵב בְּיָוֵם הַקֹּהֵל לֵאמֹר לֹא אֶסְפָּךְ לְשִׁמְעֵל אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ וְאֶת-הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא-אֲרָאָה עוֹד וְלֹא אֶמּוֹת: (יז) וְיֹאמֶר ה' אֱלֹהֵי הַיְטִיבוּ אֲשֶׁר דָּבַר: (יח) נְבִיא אֶקִּים לָהֶם מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם כְּמוֹד וְנִתְּנֵי דְבָרִי בְּפִי וְדָבַר אֲלֵיהֶם אֶת כָּל-אֲשֶׁר אֶצְוֶנּוּ: (יט) וְהִלֵּה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא-יִשְׁמַע אֶל-דְּבָרִי אֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשִׁמִּי אֲנִי אֲדַרְשׁ מֵעַמּוֹ: (כ) אֵךְ הַנְּבִיא אֲשֶׁר יוֹדֵד לְדָבַר דְּבַר בְּשִׁמִּי אֶת אֲשֶׁר לֹא-צִוִּיתִי לְדָבַר וְאֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמַת הַנְּבִיא הַהוּא: (כא) וְכִי תֹאמַר בְּלִבְבְּךָ אֵיכָה גִידַע אֶת-הַדְּבַר אֲשֶׁר לֹא-דִבַּרְתָּ: (כב) אֲשֶׁר יְדַבֵּר הַנְּבִיא בְּשֵׁם ה' וְלֹא-יְהִיָּה הַדְּבַר וְלֹא יִבָּא הוּא הַדְּבַר אֲשֶׁר לֹא-דִבַּרְתָּ ה' בְּזִדּוֹן דְּבָרֵךְ הַנְּבִיא לֹא תִגּוֹר מִמּוֹ: ס

דברים פרק יח ורש"י שם

In Devarim, the Torah expands this prohibition in a number of ways. First it adds the prohibitions of Molech (passing children through fire), Kosem (magic of various types), Chover Chever (incantations using collections of snakes and scorpions), Ov (witchcraft involving bringing up voices from the dead), Yidoni (bringing out occult voices from animal bones in one's mouth) and Doresh El HaMetim (communicating with the dead). Crucially, this passage also sets out the legitimate way of connecting with information from the supernatural world - through prophecy. The Torah prohibits ignoring a true prophet or listening to a false one and gives guidelines as to how to tell the difference! The Torah also prohibits a prophet from giving over false information in the name of the prophecy.

10. This would also impact on the way we would look at the philosophical proofs of God's existence, as set out in those first 4 chapters of the Mishne Torah.
 11. According to Wikipedia (https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_astrology): Babylonian astrology is the earliest recorded organized system of astrology, arising in the 2nd millennium BCE. There is speculation that astrology of some form appeared in the Sumerian period in the 3rd millennium BCE, but the isolated references to ancient celestial omens dated to this period are not considered sufficient evidence to demonstrate an integrated theory of astrology. The history of scholarly celestial divination is therefore generally reported to begin with late Old Babylonian texts (c. 1800 BC), continuing through the Middle Babylonian and Middle Assyrian periods (c. 1200 BCE). By the 16th century BCE the extensive employment of omen-based astrology can be evidenced in the compilation of a comprehensive reference work known as *Enuma Anu Enlil*. Its contents consisted of 70 cuneiform tablets comprising 7,000 celestial omens. .... Astrological symbols likely represented seasonal tasks, and were used as a yearly almanac of listed activities to remind a community to do things appropriate to the season or weather (such as symbols representing times for harvesting, gathering shell-fish, fishing by net or line, sowing crops, collecting or managing water reserves, hunting, and seasonal tasks critical in ensuring the survival of children and young animals for the larger group). By the 4th century, their mathematical methods had progressed enough to calculate future planetary positions with reasonable accuracy, at which point extensive ephemerides began to appear.

18. וְלֹאִית בָּרַב עֲצָתָךְ יַעֲמְדוּ נָא וַיּוֹשִׁיעֶךָ הַבְּרִי שְׁמַיִם הַחַיִּים בְּכּוֹכְבֵּי מוֹדִיעִם לַיְחִידִים מֵאֲשֶׁר יָבֹאוּ עֲלֶיךָ

ישעיהו מזיג

19. (ב) כִּה אָמַר ה' אֶל־דָּרָךְ הַגּוֹיִם אֶל־תִּלְמְדוּ וּמֵאֲתוֹת הַשָּׁמַיִם אֶל־תִּתְחַתּוּ כִּי־יִחַתּוּ הַגּוֹיִם מִהֶמָּה. (ג) כִּי־חִקוּת הַעַמִּים הִבֵּל הוּא כִּי־עַץ מִיַּעַר כָּרְתוּ מֵעֵשָׂה וְדִי־חֶרֶשׁ בְּמַעֲצָד.

ירמיהו יב-ג

The prophets Yeshayahu and Yirmiyahu criticized the Jewish people for relying on astrology rather than God to save them. Their superstitions are described as nonsense feared by the non-Jews of the time.

20. (ה) וְהַשְּׁבִיט אֶת־הַכְּמָרִים אֲשֶׁר נָתַנּוּ מַלְכֵי יְהוּדָה וַיִּקְטַר בְּבָמוֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה וּמִסְבֵּי יְרוּשָׁלַם וְאֶת־הַמְּקַטְרִים לְבַעַל לְשִׁמְשׁ וְלִירְחַ וְלַמַּזְלוֹת וְלְכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם.

מלכים ב כג-ה

The mazalot are referred to in the praise of King Yoshiyahu, who removed idolatry from the Land. In this context, the constellations seem to be connected to avoda zara.

21. (א) וּבִשְׁנַת שְׁתַּיִם לְמַלְכוּת נְבֻכַדְנֶצַּר חָלַם נְבֻכַדְנֶצַּר חֲלָמוֹת וַתִּתְפָּעַם רוּחוֹ וַיִּשְׁנֶנּוּ נִהְיָתָה עָלָיו: (ב) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְקָרְא לְחַרְטָמִּים וְלְאֲשָׁפִים וְלְמַכְשָׁפִים וְלְכַשְׂדִּים לְהַגִּיד לְמֶלֶךְ חֲלָמוֹתָיו וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:

דניאל ב-א

22. לְכַשְׂדִּים - הֵם חַכְמֵי הַמַּזְלוֹת יוֹדְעִים מִה מֵהַעֲתִידוֹת שֶׁל מִי אֲשֶׁר יִדְעוּ עַת מוֹלְדוּ ...

מצודת דוד דניאל ב-ב

By the time of Daniel, the Babylonian astrologers are described as the 'Kasdim', often translated as Chaldeans.¹²

<p>23. .... there is a race Of men most righteous, to whom both good will For they have no concern about the course 275 Nor signs of sneezing, nor the wings of birds, Nor tricks of dull words of ventriloquists, 280 Of the Chaldeans, nor astronomize; As foolish men go seeking day by day And then did they teach miserable men</p>	<p>270 And noble deeds have ever been a care. Of the sun's revolution, nor the moon's .... Nor soothsayers, nor wizards, nor enchanters, Neither do they astrologize with skill O For these are all deceptive, in so far Training their souls unto no useful work; Deceptions .....</p>
--	---

Syballine Oracles 3:268-286

The Greek Syballine Oracles, Book 3 of which is thought to have been written by the Hellenized Jews of Egypt in the late 2nd Temple/post Churban era, also criticizes astrological and occult practices and praises Jewish ancestors who avoided these practices

B2] ASTROLOGY IN CHAZAL

24. מַיִן שֶׁאֵין שׂוֹאֵלִין בְּכַלְדַּיִם - שְׁנֵאמַר (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ

פסחים קיג

The Gemara includes a specific prohibition on consulting astrologers.

25. אָמַר רַבֵּי חַיִּי, בְּנֵי וּמַזוּנֵי, לֹא בּוֹכּוֹת תֵּלִיא מִילְתָּא, אֲלֵא בְּמִזְלָא תֵּלִיא מִילְתָּא. דְּהָא רַבֵּה וּרְבַּח חֲסֵדָא תְּרוּיְהוּ רַבֵּן צְדִיקֵי הוּוּ, מִרְ מַצְלֵי וְאֲתֵי מִיטְרָא, וּמִרְ מַצְלֵי וְאֲתֵי מִיטְרָא. רַב חֲסֵדָא חִיָּה תִּשְׁעִין וְתִרְתִּין שְׁנֵין - רַבֵּה חִיָּה אַרְבַּעִין, בִּי רַב חֲסֵדָא - שִׁיתִּין הַלּוּלִי, בִּי רַבֵּה - שִׁיתִּין תִּיכְלִי. בִּי רַב חֲסֵדָא - סְמִידָא לְכַלְבֵּי וְלֹא מִתְבַּעֵי, בִּי רַבֵּה - נִהְמָא דְשַׁעְרֵי לְאִינְשֵׁי, וְלֹא מִשְׁתַּכַּח.

מועד קטן כח

Many of the things that happen to a person are due to 'mazal', which appears to be unrelated to their actions and merits.

12. See also Daniel 2:2, 4, 5, 10; 4:14; 5:7, 11.

26. כתיב אפינקסיה דרבי יהושע בן לוי: האי מאן דבחד בשבא - יהי גבר ולא חדא ביה. מאי ולא חדא ביה? אילמא ולא חד לטיבו - והאמר רב אשי: אנא בחד בשבא הוא! אלא - לאו חדא לבישו, והאמר רב אשי: אנא ודימי בר קקוונתא הוויין בחד בשבא, אנא - מלך, והוא - הוה ריש גנבי! - אלא: אי כולי לטיבו, אי כולי לבישו. מאי טעמא - דאיברו ביה אור וחושך? האי מאן דבתרי בשבא - יהי גבר רגזן. מאי טעמא - משום דאיפליגו ביה מיא. האי מאן דבתלתא בשבא - יהי גבר עתיר, וזנאי יהא. מאי טעמא - משום דאיברו ביה עשבים. האי מאן דבארבעה בשבא - יהי גבר חכים ונהיר, מאי טעמא - משום דאיתלו ביה מאורות. האי מאן דבחמשה בשבא - יהי גבר גומל חסידים. מאי טעמא - משום דאיברו ביה דגים ועופות. האי מאן דבמעלי שבתא - יהי גבר חזרן, אמר רבי נחמן בר יצחק: חזרן במצות. האי מאן דבשבתא יהי - בשבתא ימות, על דאחילו עלוהי יומא רבא דשבתא. אמר רבא בר רב שילא: וקדישא רבא יתקרי.

אמר להו רבי חנינא: פוקו אמרו ליה לבר ליואי: לא מזל יום גורם, אלא מזל שעה גורם. האי מאן דבחמה יהי גבר זיוותן, יהי אכיל מדיליה ושתי מדיליה, ורוזיה גליין. אם גניב - לא מצלת. האי מאן דבכוכב נוגה יהי גבר עתיר וזנאי יהי, מאי טעמא - משום דאיתיליד ביה נורא. האי מאן דבכוכב יהי גבר נהיר וחכים, משום דספרא דחמה הוא. האי מאן דבלבנה יהי גבר סביל מרעין, בנאי וסתיר, סתיר ובנאי, אכיל דלא דיליה ושתי דלא דיליה, ורוזיה כסיין, אם גנב - מצלת. האי מאן דבשבתאי יהי גבר מחשבתיה בטלין, ואית דאמרי: כל דמחשבין עליה בטלין. האי מאן דבצדק יהי גבר צדקן, אמר רבי נחמן בר יצחק: וצדקן במצות. האי מאן דבמאדים יהי גבר אשיד דמא. אמר רבי אשי: אי אומנא, אי גנבא, אי טבחא, אי מוהל. אמר רבה: אנא במאדים הוא! - אמר אביי מר נמי עניש וקטיל

שבת קנו.

It was recorded in R. Joshua b. Levi's notebook: He who [is born] on the first day of the week [Sunday] shall be a man without one [thing] in him. What does without one [thing] in him mean? Shall we say, without one virtue? Surely R. Ashi said: I was born on the first day of the week! Hence it must surely mean, one vice. But surely R. Ashi said: I and Dimi b. Kakuzta were born on the first day of the week: I am a king and he is the captain of thieves! Rather it means either completely virtuous or completely wicked. [What is the reason? Because light and darkness were created on that day.] He who is born on the second day of the week will be bad-tempered. What is the reason? Because the waters were divided thereon. He who is born on the third day of the week will be wealthy and unchaste. What is the reason? Because herbs were created thereon. He who is born on the fourth day of the week will be wise and of a retentive memory. What is the reason? Because the luminaries were suspended [thereon]. He who is born on the fifth day of the week will practise benevolence. What is the reason? Because the fishes and birds were created thereon. He who is born on the eve of the Sabbath will be a seeker. R. Nahman b. Isaac commented: A seeker after good deeds. He who is born on the Sabbath will die on the Sabbath, because the great day of the Sabbath was desecrated on his account. Raba son of R. Shila observed: And he shall be called a great and holy man.

R. Hanina said to them, [his disciples]: Go out and tell the son of Levi, Not the constellation of the day but that of the hour is the determining influence. He who is born under the constellation of the Sun will be a distinguished man: he will eat and drink of his own and his secrets will lie uncovered; if a thief, he will have no success. He who is born under Venus will be wealthy and unchaste [immoral]. What is the reason? Because fire was created therein. He who is born under Mercury will be of a retentive memory and wise. What is the reason? Because it [Mercury] is the Sun's scribe. He who is born under the Moon will be a man to suffer evil, building and demolishing, demolishing and building, eating and drinking that which is not his, and his secrets will remain hidden: if a thief, he will be successful. He who is born under Saturn will be a man whose plans will be frustrated. Others say: All [nefarious] designs against him will be frustrated. He who is born under Zedek [Jupiter] will be a right-doing man [zadkan]. R. Nahman b. Isaac observed: Right-doing in good deeds. He who is born under Mars will be a shedder of blood. R. Ashi observed: Either a surgeon, a thief, a slaughterer, or a circumciser. Rabbah said: I was born under Mars. Abaye retorted: You too inflict punishment and kill.

This Gemara clearly shows that Chazal understood that the time of birth - either week or hour - exerts a real influence over the character of an individual. Similarly, there are references in Chazal to the power of the Zodiac.

27. איתמר, רבי חנינא אומר: מזל מחכים, מזל מעשיר, ויש מזל לישראל. רבי יוחנן אמר: אין מזל לישראל.

שבת קנו.

The Amoraim debate whether the Jewish people is subject to mazal or not. R. Yochanan's view (which is normative) maintains that there is no mazal over the Jews. But does that mean that our lives are entirely free of influence from the mazal or just that we can break out of it if we have the zchut?

28. ויש מזל לישראל - שאין תפלה ולדקה משנה את המזל
אין מזל לישראל - דעל ידי תפלה וזכות משתנה מזלו לטובה.

רש"י שבת קנו.

Rashi understands that, according to the view 'yesh mazal leYisrael', prayer and tzedaka cannot change the mazal. However, according to the view 'ein mazal leYisrael' prayer and tzedaka can change the mazal.

29. ואזדא רבי יוחנן לטעמיה, דאמר רבי יוחנן: מניין שאין מזל לישראל - שנאמר (ירמיהו י) כֹּה אָמַר ה' אֶל-דָּרֶךְ הַגּוֹיִם אֶל-תִּלְמָדוֹ וּמֵאֲתוֹת הַשָּׁמַיִם אֶל-תִּתְּתוּ כִּי-יִחַתּוּ הַגּוֹיִם מִהֶמָּה - גוֹיִים יִחַתּוּ, וְלֹא יִשְׂרָאֵל. וְאִם רַב סַבַּר אֵין מוֹזַל לְיִשְׂרָאֵל, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: מִיָּיִן שֶׁאֵין מוֹזַל לְיִשְׂרָאֵל - שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית טו) וַיֹּצֵא אֱתוֹ הַחוּצָה. אָמַר אַבְרָהָם לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם (בראשית טו) בֵּן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֵתִי. אָמַר לוֹ: לֹא, (בראשית טו) כִּי אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּעֶד. אָמַר לִפְנֵינוּ: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, נִסְתַּכְלַתִּי בְּאִיצְטַגְנִינּוֹת שֶׁלִּי וְאֵינִי רְאוּי לְהוֹלִיד בֶּן. אָמַר לִיה: צֵא מֵאִיצְטַגְנִינּוֹת שֶׁלְךָ, שֶׁאֵין מוֹזַל לְיִשְׂרָאֵל. מֵאֵי דַעְתִּיךָ - דְּקָאֵי צַדֵּק בְּמַעֲרַב, מֵהַדְרָנָא וּמוֹקְמִינָא לִיה בְּמִזְרַח. וְהֵינּוּ דְכָתִיב (ישעיהו מא) מִי הָעִיר מִמִּזְרַח צַדֵּק יִקְרָאוּהוּ לְרַגְלוֹ.

שבת קנו.

Rabbi Yochanan and Rav rule the principle of 'ein mazal leYisrael'. Famously, Rav derives it from the example of Avraham who is enabled to have children through a change in his mazal.

30. תנו רבנן: בזמן שהחמה לוקה - סימן רע לעובדי כוכבים, לבנה לוקה - סימן רע לשונאיהם של ישראל, מפני שישראל מונין ללבנה ועובדי כוכבים לחמה. לוקה במזרח - סימן רע ליושבי מזרח, במערב - סימן רע ליושבי מערב, באמצע הרקיע - סימן רע לכל העולם כולו. .... ובזמן שישראל עושין רצונו של מקום אין מתיראין מכל אלו, שנאמר כֹּה אָמַר ה' אֶל-דָּרֶךְ הַגּוֹיִם אֶל-תִּלְמָדוֹ וּמֵאֲתוֹת הַשָּׁמַיִם אֶל-תִּתְּתוּ כִּי-יִחַתּוּ הַגּוֹיִם מִהֶמָּה. גוֹיִים יִחַתּוּ, וְאֵין יִשְׂרָאֵל יִחַתּוּ.

סוכה כט.

Chazal discuss the 'siman ra' - bad omen - of eclipses of the sun and moon and explain how they could affect the Jewish and non-Jewish nations. Nevertheless, when the Jewish people are connected to God through Torah and mitzvot, they need not fear these omens. Presumably they will then have a special hashgacha which protects them.

31. דתניא: את מספר מיך אמלא - אלו שני דורות, זכה - משלימין לו, לא זכה - פוחתין לו, דברי ר' עקיבא; וחכמים אומרים: זכה - מוסיפים לו, לא זכה - פוחתין לו.

יבמות נ.

Chazal state that our lives can be extended or not as a result of our merits.

- Tosafot comment on all of these Gemarot and seek to harmonize the sugyot:

32. אלא הכל לפי זכותו - פירוש לפי מזלו דבני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא בזמלא תליא מילתא.

תוספות קידושין פב.

Tosafot in Kiddushin explain that even when Chazal say that everything depends on a person's merit, they really mean his mazal!

33. אין מזל לישראל - והא דאמר רבא צלילי מו"ק (דף כה. ושם) 'צני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא בזמלא תליא מילתא', מכל מקום על ידי זכות גדול משתנה. אבל פעמים שאין המזל משתנה. ....

תוספות שבת קנו.

Tosafot in Shabbat explain that, even according to the view 'ein mazal beYisrael', mazal is still a very significant factor¹³. Through a large merit the mazal might be changed, but that is not guaranteed and the mazal may NOT change.

34. אלא בזמלא תליא מילתא - והקשו בתוספות הא דאמרן צסוף שצת (דף קנו. ושם) אין מזל לישראל. וי"ל דלפעמים משתנה ע"י מזל כי הנהו דחתס ופעמים שאין משתנה. ....

תוספות מועד קטן כה.

Similarly, Tosafot in Moed Katan explain that, even if we say 'ein mazal beYisrael', this is not a guarantee. Sometimes the mazal can still have an impact on the situation.

35. מוסיפין לו - והא דאמר במועד קטן (דף כה. ושם) 'צני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא בזמלא תליא מילתא', פשיטא דזכות גדול מועיל כדאמר בשצת (דף קנו. ושם) 'אין מזל לישראל'. ומיכו לא שכיח שישתנה המזל כדמוכח בתענית (דף כה) גבי עובדא דר"א בן פדת.

תוספות יבמות נ.

Again, Tosafot in Yevamot explain that, even according to the position 'ein mazal leYisrael', it takes a large merit to override mazal and, even then, it may not work, as with the poverty of R. Elazar ben Pedat.

13. Interestingly, Tosafot do not simply attribute the statement אלא בזמלא תליא מילתא to the position of R. Chanina - 'yesh mazal leYisrael', but seek to harmonize it with the dominant position of R. Yochanan (and Rav and Shmuel) that 'ein mazal leYisrael'.

36. רבי אלעזר בן פדת דחיקא ליה מילתא טובא. עבד מלתא ולא הוה ליה מידי למטעם, שקל ברא דתומא ושדייה בפומיה, חלש לביה וניס. אזול רבנן לשוילי ביה, חזיהו דקא בכי וחייד, ונפק צוציתא דנורא מאפותיה. כי אתער אמרו ליה: מאי טעמא קבכית וחייכת? - אמר להו: דהוה יתיב עמי הקדוש ברוך הוא, ואמרי ליה: עד מתי אצטער בהאי עלמא? ואמר לי: אלעזר בני, ניחא לך דאפכיה לעלמא מרישא? אפשר דמתילדת בשעתא דמוזני. אמרי לקמיה: כולי האי, ואפשר? אמרי ליה: דחיי טפי או דחיינא? אמר לי: דחיי. אמרי לקמיה: אם כן, לא בעינא.

תענית כה.

Rabbi Elazar ben Pedat was hard-pressed for money. Once an act of bloodletting was performed on him, but he did not have anything to taste afterward. He took a clove of garlic and put it in his mouth. His heart became weak and he fell asleep. The Sages came to inquire about his welfare. They saw him weeping and laughing, and a ray of light was shining from his forehead. When he awoke they said to him: What is the reason that you were laughing and crying? He said to them: The reason is that in my dream the Holy One, Blessed be He, was sitting with me, and I said to Him: Until when will I suffer such poverty in this world? And He said to me: Elazar, My son, is it more convenient for you that I return the world to its very beginning? Perhaps you will be born in an hour of sustenance and not be poor. I said before Him: You suggest doing all this, to return the world to its beginning, and even then is it only a possibility that things will be different, not a certainty? I said to Him: Are the years that I have already lived more numerous, or are that I will live more numerous? He said to me: Those years that you have lived are greater. I said before Him: If so, I do not want You to recreate the world for the sake of a brief few years.

37. משנכנס אב ממעטין בשמחה וכו'. אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב: כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה - כך משנכנס אדר מרבין בשמחה. אמר רב פפא: הלכך בר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי - לישתמיט מיניה באב דריע מזליה, ולימצי נפשיה באדר דבריא מזליה.

תענית כט.

Even if the Jewish people can rise above mazal, in the case of Adar and Av, mazal appears to have a stronger influence.

38. מהו לא בשמים היא? שמואל אמר אין התורה מצויה באיסטורולוגין שאומנותן בשמים. אמרו לשמואל הרי אתה איסטורולוגין וגדול בתורה! אמר להן לא הייתי מביט באיסטורולוגים אלא בשעה שהייתי פנוי מן התורה. אימתי? כשהייתי נכנס לבית המים.

דברים רבה (וילנא) (פרשת נצבים) פרשה ח סימן ו

Shmuel was known to be an expert in astronomy and astrology. Yet he warns that the study of astrology does not always fit well with study of Torah!

39. ואמר שמואל: נהירין לי שבילי דשמיא כשבילי דנהרדעא, לבר מכוכבא דשביט דלא ידענא מאי ניהו.

ברכות נח:

Shmuel said of himself that he recognized the movements of the stars as well as the streets of Nehardah.¹⁴

40. ומדשמואל נמי, אין מזל לישראל. דשמואל ואבלט הוו יתבי, והוו קאזלי הנך אינשי לאגמא. אמר ליה אבלט לשמואל: האי גברא אזיל ולא אתי, טריק ליה חיויא ומיית. אמר ליה שמואל: אי בר ישראל הוא - אזיל ואתי. אדיתבי אזיל ואתי. קם אבלט, שדיה לטוניה אשכח ביה חיויא דפסיק ושדי בתרתי גובי. אמר ליה שמואל: מאי עבדת? - אמר ליה: כל יומא הוה מרמינן ריפתא בהדי הדדי ואכלינן. האידנא הוה איכא חד מינן דלא הוה ליה ריפתא, הוה קא מיכסף. אמר ליה: אנא קאימנא וארמינא. כי מטאי לגביה שואי נפשאי כמאן דשקילי מיניה, כי היכי דלא ליכסף. אמר ליה: מצוה עבדת; נפק שמואל ודרש: (משלי י) וצדקה תציל ממות ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה.

ומדר"ע נמי, אין מזל לישראל. דר"ע הוה ליה בריתא, אמרי ליה כלדאי: ההוא יומא דעיילה לבי גנא - טריק לה חיויא ומיתה. הוה דאיגא אמילתא טובא. ההוא יומא שקלתא למכבנתא, דצתא בגודא, איתרמי איתבי בעיניה דחיויא. לצפרא כי קא שקלה לה - הוה קא סריך ואתי חיויא בתרה. אמר לה אבוה: מאי עבדת? - אמר ליה: בפניא אתא עניא, קרא אבבא, והוה טרידי כולי עלמא בסעודתא, וליכא דשמעיה. קאימנא, שקלתי לריסתנאי דיהבית לי, יהבתיה ניהליה. אמר לה: מצוה עבדת; נפק ר"ע ודרש: וצדקה תציל ממות ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה.

שבת קנו.

From Samuel too [we learn that] Israel is immune from planetary influence. For Samuel and Ablat were sitting, while certain people were going to a lake. Said Ablat to Samuel: That man is going but will not return, [for] a snake will bite him and he will die. If he is an Israelite, replied Samuel, he will go and return. While they were sitting he went and returned. [Thereupon] Ablat arose and threw off his [the man's] knapsack, [and] found a snake therein cut up and lying in two pieces. Said Samuel to him, What did you do? Every day we pooled our bread and ate it; but to-day one of us had no bread, and he was ashamed. Said I to them, "I will go and collect [the bread]". When I came to him, I pretended to take [bread] from him, so that he should not be ashamed. You have done a good deed, said he to him. Then Samuel went out and lectured: But charity delivers from death; and [this does not mean] from an unnatural death, but from death itself.

14. Rav Shlomo Zalman Auerbach commented that this apparently superfluous detail actually teaches an important halacha. Shmuel was also a doctor on call to emergencies and, as the local 'hatzalah', he needed to know the local streets very well!

From R. Akiva too [we learn that] Israel is free from planetary influence. For R. Akiva had a daughter. Now, astrologers told him, On the day she enters the bridal chamber a snake will bite her and she will die. He was very worried about this. On that day [of her marriage] she took a brooch [and] stuck it into the wall and by chance it penetrated [sank] into the eye of a serpent. The following morning, when she took it out, the snake came trailing after it. What did you do? her father asked her. A poor man came to our door in the evening. she replied, and everybody was busy at the banquet, and there was none to attend to him. So I took the portion which was given to me and gave it to him. You have done a good deed, said he to her. Thereupon R. Akiva went out and lectured: But charity delivers from death: and not [merely] from an unnatural death, but from death itself.

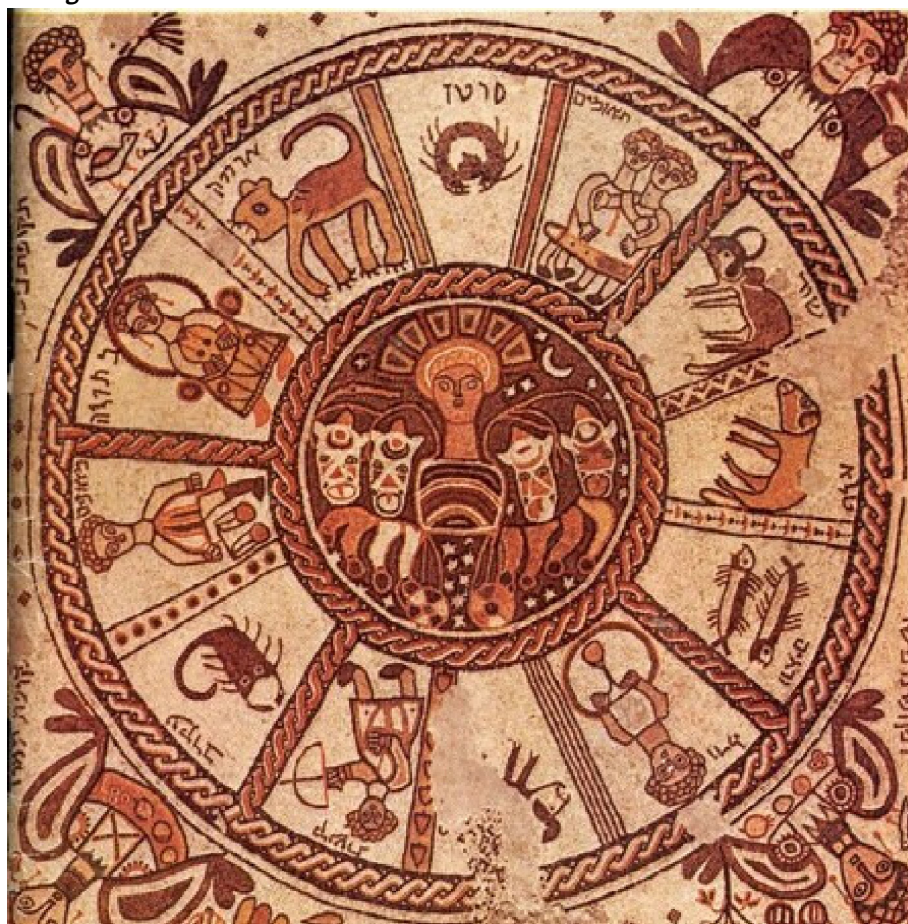
The continuation of that Gemara clearly understands that Jews too are subject to mazal, but have a way to break out of the predetermined path by the performance of mitzvot

41. אותו מלאך הממונה על ההריון לילה שמו, ונוטל טפה ומעמידה לפני הקב"ה, ואומר לפניו: רבש"ע, טפה זו מה תהא עליה? גבור או חלש, חכם או טיפש, עשיר או עני? ואילו רשע או צדיק - לא קאמר, כדר' חנינא; דא"ר חנינא: הכל בידי שמים - חוץ מיראת שמים.

נדה טז:

Even if other things are predetermined, freedom of choice to be righteous or wicked is not subject to mazal. However, this statement on predetermination is R. Chanina (see above), whose view is rejected in favour of R. Yochanan's!

No.	Latin Name	Hebrew Name	English translation	Jewish Month
1	Aries	Taleh	The Ram	Nisan
2	Taurus	Shor	The Bull	Iyar
3	Gemini	Teomim	The Twins	Sivan
4	Cancer	Sartan	The Crab	Tammuz
5	Leo	Aryeh	The Lion	Av
6	Virgo	Betulah	The Virgin	Elul
7	Libra	Moznayim	The Scales	Tishrei
8	Scorpio	'Akrav	The Scorpion	Cheshvan
9	Sagittarius	Kashat	The Archer/Bow	Kislev
10	Capricorn	G'di	The Goat/Kid	Tevet
11	Aquarius	D'li	The Water-Bearer	Shevat
12	Pisces	Dagim	The Fish	Adar

Zodiac in a 6th-century synagogue at Beth Alpha, Israel